

En kreditgaranti för att säkra tillgången
av råvaror

Innehåll

En kreditgaranti för att säkra tillgången av råvaror	1
1 Sammanfattning.....	5
2 Författningsförslag.....	7
3 Behovet av en kreditgaranti för att säkra tillgången av råvaror.....	9
4 Överväganden, förslag och bedömningar	11
4.1 En ny förordning om kreditgaranti för att säkra tillgången av råvaror.....	11
4.2 Förutsättningar för att bevilja kreditgaranti för att säkra tillgången av råvaror.....	11
4.3 Den förlust som kreditgarantin får avse.....	15
4.4 Transaktioner som omfattas av en kreditgaranti	18
4.5 Kreditgarantin utgör ett komplement	19
4.6 Beslut	19
4.7 Premier	20
4.8 Översyn	21
4.9 Överklagande	21
5 Ikraftträdande	23
6 Konsekvenser.....	25

Bilaga 1 Exempel på en typisk struktur för en råvarugaranti..... 27

1 Sammanfattning

Det finns behov av att staten ska kunna utfärda kreditgarantier för att säkra tillgången av råvaror (råvarugarantier). Sådana garantier kan bidra till att säkra långfristiga leveransavtal för råvaror för svensk industri. Dessutom kan garantierna i sin tur främja en fortsatt utveckling av en resurseffektiv och hållbar industri som bidrar till att upprätthålla en konkurrenskraftig svensk, men även europeisk, ekonomi och sysselsättningsgrad i regioner där sådan industri finns eller planerar att etablera sig.

Av den anledningen föreslås i denna promemoria en ny förordning om kreditgarantier för att säkra tillgången av råvaror. Exportkreditnämnden föreslås bli den myndighet som får rätt att utfärda sådana kreditgarantier.

2 Författningsförslag

Förslag till förordning om kreditgaranti för att säkra tillgången av råvaror

Härigenom föreskrivs följande.

Förutsättningar för att bevilja kreditgaranti för att säkra tillgången av råvaror

1 § Denna förordning är meddelad med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen.

2 § Exportkreditnämnden får enligt denna förordning utfärda en statsgaranti (kreditgaranti) till säkerhet för en kredit som har beviljats en utländsk gäldenär i samband med ett långfristigt avtal om leverans av en råvara. En förutsättning är att det finns ett betydande svenskt samhällsintresse eller om verksamheten på annat sätt bedöms vara till betydande gagn för den ekonomiska utvecklingen i Sverige.

3 § En kreditgaranti får endast avse sådan förlust som kommer sig av

1. att låntagaren eller annan gäldenär inte har fullgjort sina förpliktelser gentemot garantitagaren,

2. att en myndighet i utlandet utan anledning har hindrat eller fördröjt export, import eller överföring av betalning eller vidtagit någon annan liknande åtgärd,

3. att en myndighet i utlandet har beslutat om att beslagta leveransen av råvaran eller liknande åtgärd,

4. krig, inre oroligheter, en naturkatastrof eller någon annan extraordinär händelse i utlandet,

5. någon annan händelse än de i 1–4 som bedömts vara väsentlig inom ramen för ett återförsäkringsavtal, eller

6. någon annan händelse som är jämförbar med de i 1–4.

4 § En kreditgaranti får inte avse sådan förlust enligt 2 § som garantitagaren själv har orsakat eller medverkat till.

5 § Om rätten till ersättning på grund av en beviljad kreditgaranti överläts till någon annan aktör som säkerhet vid finansiering som omfattas av kreditgarantin, får kreditgarantin avse varje utebliven betalning från låntagarens eller annan gäldenärs sida.

6 § En kreditgaranti får beviljas som ett komplement till utbudet av garantier på den privata marknaden och inte omfatta sådana förluster som kan täckas av sedvanlig transport-, brand- eller stöldförsäkring eller annan typ av försäkring.

7 § Kreditgarantier får endast beviljas för transaktioner som inte strider mot lag eller annan författning.

Beslut

8 § Efter ansökan prövas ärenden enligt denna förordning av Exportkreditnämnden. Om ett ärende är av större vikt eller väsentlig betydelse, får nämnden överlämna ärendet tillsammans med ett eget yttrande till regeringen för prövning.

9 § Exportkreditnämnden beslutar i vilken valuta kreditgarantin ska lämnas.

Överklagande

10 § Beslut enligt denna förordning får inte överklagas.

Denna förordning träder i kraft den 1 september 2022.

3 Behovet av en kreditgaranti för att säkra tillgången av råvaror

En stabil och tillförlitlig råvaruförsörjning är av största vikt för den svenska industrins konkurrenskraft och samtidigt en nyckelfaktor för att åstadkomma en effektiv grön omställning av samhället i stort. Den gröna omställningen och elektrifiering av samhället kommer kräva ny teknik och nya energilösningar som i sin tur kräver tillgång till fler olika metaller och mineraler än vad vi tidigare använt. Det gäller både s.k. innovationskritiska metaller och basmetaller. Både näringsliv och offentlig sektor genomför för närvarande stora investeringar för att ställa om Sverige till nettonollutsläpp senast 2045.

En kreditgaranti för att säkra tillgången av råvaror (råvarugaranti) kan bidra till att säkra långfristiga leveransavtal för råvaror för svensk industri. Dessutom kan en sådan garanti i sin tur främja en fortsatt utveckling av en resurseffektiv och hållbar industri som bidrar till att upprätthålla en konkurrenskraftig svensk, men även europeisk, ekonomi och sysselsättningsgrad i regioner där sådan industri finns eller planerar att etablera sig.

Ansvar för att säkra råvaror till verksamheten ligger i första hand hos industrin men statens medverkan kan främja och underlätta tillgången. Den internationella råvarumarknaden drivs i allt större utsträckning av en ständigt ökande efterfrågan. För vissa råvaror utmärks marknaden av flaskhalsar i utbudet och mycket volatila prISRörelser. För dessa råvaror är det eftersträvänsvärt att teckna långfristiga avtal för att framför allt få förutsägbara leveranser av högkvalitativa råvaror. Samtidigt behöver råvaruleverantörer ofta finansiering i början av ett nytt projekt, som t.ex. utvecklingen av en ny gruva. En lösning för att få den finansieringen, som lån eller som eget kapital, är att erbjuda långfristiga råvaruleveransavtal. För

eftertraktade råvaruprojekt förekommer statsunderstödd finansiering och råvarugarantier från exportkreditinstitut.

För svenska företag som behöver stora och förutsägbara leveranser under lång tid är det samtidigt i många fall svårt att erbjuda finansiering på egen hand för att kunna teckna långfristiga leveransavtal. I dag har dessa företag inte heller samma möjlighet, som flera av deras europeiska och andra internationella konkurrenter har, att med hjälp av en råvarugaranti få tillgång till dessa typer av avtal.

4 Överväganden, förslag och bedömningar

4.1 En ny förordning om kreditgaranti för att säkra tillgången av råvaror

Förslag: En ny förordning om kreditgaranti för att säkra tillgången av råvaror ska tas fram. Förordningen meddelas med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen.

Skälen för förslaget: Möjligheten att utfärda kreditgarantier för att säkra tillgången av råvaror behöver regleras i en författning, eftersom de villkor som ställs upp utgör normgivning. Regeringen bedöms ha möjlighet att meddela en sådan förordning med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen. Motsvarande möjligheter att utfärda s.k. exportkreditgarantier regleras med stöd av samma bestämmelse i regeringsformen, genom förordningen (2007:656) om exportkreditgaranti. Den rättsliga grunden bör framgå av förordningen.

4.2 Förutsättningar för att bevilja kreditgaranti för att säkra tillgången av råvaror

Förslag: Exportkreditnämnden ska få utfärda en statsgaranti (kreditgaranti) till säkerhet för en kredit som har beviljats en utländsk gäldenär i samband med ett långfristigt avtal om leverans av en råvara. En förutsättning är att det finns ett betydande svenskt samhällsintresse eller om verksamheten på annat sätt bedöms vara till betydande gagn för den ekonomiska utvecklingen i Sverige.

Skälen för förslaget

Vad en råvarugaranti innebär

En råvarugaranti används för att täcka risken för en långivares finansiering av en utländsk låntagares investering i ett råvaruprojekt om denna låntagare inte klarar att fullfölja betalningarna enligt låneavtalet. Syftet med en råvarugaranti är att säkra tillgången av råvaror av nationell betydelse för Sverige samt bidra till omställningen från fossila råvaror och övergången till en mer hållbar ekonomi. Råvarugarantin är avsedd att möjliggöra för svenska importörer att teckna långsiktiga leveransavtal för specifika råvaror med utländska leverantörer.

En förutsättning för att få en råvarugaranti för ett låneavtal ska vara att låntagaren sluter ett långfristigt avtal om leverans av en råvara och att det finns ett betydande svenskt samhällsintresse eller att verksamheten på annat sätt bedöms vara till betydande gagn för den svenska ekonomin. Exportkreditnämnden (EKN) skulle därmed komma att hantera en garanti som inte är kopplad till export. De allmänna villkoren för garantin bör dock vara samma som för motsvarande produkter som erbjuds av EKN i enlighet med etablerade principer för statsstödd exportfinansiering (exempelvis OECD:s consensusöverenskommelsen om statsstödda exportkrediter¹, nedan kallad OECD-arrangemanget) i den utsträckning det är möjligt under europeisk och nationell lagstiftning och utifrån de särskilda förutsättningarna som gäller för råvarugarantier. Inom Europeiska unionen (EU) erbjuder Tyskland och Finland redan denna typ av garanti till förmån för sina råvaruimportörer. Mot denna bakgrund har förslaget om en svensk råvarugaranti tagits fram.

Råvaruimportören tecknar, efter egna förhandlingar med råvaruleverantören, ett längre råvaruleveransavtal. Dessa råvaruleveransavtal kan vara svåra att få till stånd utan koppling till någon form av finansiering av råvaruleverantörens verksamhet. Ofta ingås avtalen i samband med utbyggnad eller nystart av projekt. Det är vanligt med ett villkor från den kommersiella bank som ska finansiera råvaruleverantörens verksamhet att en garanti ställs ut för lånet. Att det finns ett råvaruleveransavtal är alltså en förutsättning

---

¹ OECD Arrangement on Officially Supported Export Credits.

för en råvarugaranti och råvarugarantins storlek är tänkt att stå i relation till avtalets omfattning. Råvarugarantin kan på detta sätt ge råvaruimportören en möjlighet att teckna ett leveransavtal som annars skulle varit svårt att få till stånd. Råvaruleverantören betalar alltså jämt marknadsmässig ränta på sitt lån. Den statliga garantin ska inte leda till att råvaruimportören i Sverige får lägre kostnad för råvaror. I dag har t.ex. tyska och finska råvaruimportörer med verksamhet i flera europeiska länder möjlighet att teckna långa råvaruleveransavtal i samband med finansiering som omfattas av en råvarugaranti. Varken Tyskland eller Finland har några begränsningar avseende med vilka länder som råvaruleveransavtal kan ingås.

I *bilagan* finns en översiktsbild på ett förslag till upplägg för en råvarugaranti.

En råvarugaranti utgör inte otillåtet statsstöd

Huvuddragen i förslaget om en råvarugaranti har delats med Europeiska kommissionen för en preliminär bedömning om den är möjlig att införa med hänsyn till gällande statsstödsregler. Vid en återkoppling under hösten 2021 delade Europeiska kommissionens tjänstemän bedömningen att Sverige skulle kunna införa en importkreditgaranti för råvaror på ett sätt som inte innebär ett statligt stöd om garantierna så långt som möjligt prissätts marknadsmässigt och råvaruimportörer i Sverige inte ges en konkurrensfördel. Råvarugarantier bedöms därmed kunna utfärdas utan att det skulle strida mot gällande statsstödsregler.

Förutsättningar för en råvarugaranti

I likhet med EKN:s övriga garantigivning ska processen för beviljande av en råvarugaranti säkerställa en affärsmässig, hållbar, långsiktig och självbärande garantigivning. Rätten för EKN att ställa ut villkor och att ta ut avgifter för de garantier som myndigheten ställer ut regleras i förordningen (2011:211) om utlåning och garantier. De beskrivna förutsättningarna i detta avsnitt grundar sig på denna förordning och på förordningen (2007:1217) med instruktion för Exportkreditnämnden.

En avgörande faktor för att ställa ut en råvarugaranti bör vara att det finns ett betydande svenskt intresse eller om verksamheten på annat sätt bedöms vara till betydande gagn för den ekonomiska utvecklingen i Sverige. Det kan t.ex. handla om att säkerställa strategiska råvaror för den svenska industrin. Med hjälp av råvaruimportören bör EKN verifiera att den relevanta transaktionen bidrar till att säkra råvaruleveranser och att ett långfristigt avtal om leverans av den råvara som det finansierade projektet avser tecknas. Det långfristiga avtalet om råvaruleverans ska då vara av skälig varaktighet och följa branschstandard med avseende på villkor som uppsägning, s.k. hardship och force majeure. EKN anger villkoren i enlighet med 9 § förordningen om utlåning och garantier.

Det bör också vara en förutsättning att risken för att utge garantin är rimlig och för projektrisker att risken delas med projektets intressenter (t.ex. genom att ägare tillhandahåller eget kapital eller säkerheter). EKN gör sådana bedömningar i dagsläget gällande andra kreditgarantier i enlighet med både 2 § förordningen med instruktion för Exportkreditnämnden och 10 § förordningen om exportkreditgaranti, som anger att EKN ska pröva förutsättningarna för beviljande av garanti. Vid utgivandet av garantin ska EKN:s bedömning vara att garantin inte kommer att utfalla, dvs. att det underliggande lånet kommer att återbetalas i enlighet med låneavtalet. Det garanterade råvaruprojektet ska också vara kommersiellt, tekniskt samt miljö- och klimatmässigt och socialt genomförbart (se 3 § förordningen med instruktion för Exportkreditnämnden). EKN förväntas göra motsvarande bedömningar för utfärdande av råvarugarantier.

Möjligheten att garantera en transaktion ska bedömas från fall till fall beroende på förutsättningarna i det enskilda projektet, i likhet med EKN:s övriga garantigivning.

Möjliga garantitagare

Möjliga garantitagare är nationella och utländska banker eller andra godtagbara långgivare.

Möjliga låntagare

Möjliga låntagare är utländska företag eller andra utländska gäldenärer, exempelvis en statlig myndighet. Låntagaren får inte ha finansiella svårigheter² vid utgivandet av garantin.

4.3 Den förlust som kreditgarantin får avse

Förslag: En kreditgaranti ska endast få avse sådan förlust som kommer sig av

1. att låntagaren eller annan gäldenär inte har fullgjort sina förpliktelser gentemot garantitagaren,
2. att en myndighet i utlandet utan anledning har hindrat eller fördröjt export, import eller överföring av betalning eller vidtagit någon annan liknande åtgärd,
3. att en myndighet i utlandet har beslutat om att beslagta leveransen av råvaran eller liknande åtgärd,
4. krig, inre oroligheter, en naturkatastrof eller någon annan extraordinär händelse i utlandet,
5. någon annan händelse än de i 1–4 som bedömts vara väsentlig inom ramen för ett återförsäkringsavtal, eller
6. någon annan händelse som är jämförbar med de i 1–4.

En kreditgaranti ska inte få avse sådan förlust som garantitagaren själv har orsakat eller medverkat till.

Om rätten till ersättning på grund av en beviljad kreditgaranti överläts till någon annan aktör som säkerhet vid finansiering som omfattas av kreditgarantin, ska kreditgarantin få avse varje utebliven betalning från låntagarens eller annan gäldenärs sida.

Skälen för förslaget

Förlust som täcks av garantin

Allmänna rättsprinciper och praxis inom försäkringsbranschen innebär att försäkringstagaren inte ska få ersättning för skada som

² Enligt definition i kommissionens tillkännagivande om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på statligt stöd i form av garantier, OJ C 155, 20.6.2008, s. 10–22. Se även 6 § förordningen (2011:211) om utlåning och garantier.

denna själv orsakat. Av 7 § och 8 § förordningen om exportkreditgarantier framgår vilka förluster som täcks och att den som tar över garantin inte ska behöva överta någon risk avseende den tidigare garantitagaren. Motsvarande bör gälla för råvarugarantier.

Garantin ger täckning för utebliven betalning från låntagaren enligt låneavtal. Långgivaren kan välja en garanti som omfattar antingen icke-låntagarrelaterade händelser eller både icke-låntagarrelaterade händelser och låntagarrelaterade händelser. Riskbedömningen görs enligt 12 § förordningen om utlåning och garantier.

En förlust anses ha inträffat om och när det garanterade beloppet inte kan inkasseras till följd av antingen en låntagarrelaterad händelse eller en icke-låntagarrelaterad händelse.

Riskbedömningen

För varje ansökan om garanti gör EKN en bedömning av risken för utebliven betalning i den specifika affären (se 12 § förordningen om utlåning och garantier). EKN:s kreditriskbedömning innefattar två huvudkomponenter – en bedömning av den politiska risken (landriskbedömningen) och en bedömning av den kommersiella risken. Dessutom ställer EKN krav på företagen att ta ansvar för miljömässiga konsekvenser, mänskliga rättigheter och arbetsförhållanden, i de affärer EKN garanterar. Den som ansöker om en garanti ska intyga att det inte förekommer korruption i affären (se 3 § förordningen med instruktion för Exportkreditnämnden).

I dagens läge, med konvertibla valutor och valutaavregleringar på de flesta håll, kan ekonomiska problem på landnivå ge upphov till kraftiga valuta- och ränterörelser med negativa effekter på företagsnivå. Därför utförs kreditriskbedömningen av en kreditbedömare i nära samarbete med en landriskbedömare.

Utgångspunkten är låntagarens land och bransch. Därefter gör EKN en kreditanalys av låntagarens verksamhet, ägarstruktur, marknadsposition och finansiella ställning samt värdet av eventuella säkerheter. En analys av koncernens finansiella ställning är också viktig. Inte sällan är det nödvändigt att få ta del av såväl budgetsiffror som prognoser. Riskbedömningen avgör om EKN kan garantera

affären, hur hög eller låg premien blir, hur hög procentuell andel EKN kan täcka och vilka betalningssäkerheter som kan bli nödvändiga.

Garantitagaren ansvarar för att låneavtalet är upprättat och att det är giltigt och i övrigt utformat på ett sätt som överensstämmer med villkoren i EKN:s garanti.

EKN följer den politiska och makroekonomiska utvecklingen i EKN:s motparters länder och bedömer risken för betalnings-svårigheter. Bedömningen sammanfattas i en landpolicy där EKN anger landriskklass från 0 till 7. Ju lägre siffra desto bättre är landets kreditvärdighet. Bedömningar görs kontinuerligt och i årliga region-genomgångar, i samverkan med övriga OECD-länder.

Ansvarsfulla affärer

EKN ska främja ansvarsfullt företagande. Den hänsyn som EKN i dag tar i sin garantigivning omfattar miljö, klimat, mänskliga rättigheter och arbetsförhållanden, motverkande av korrupktion och skatteflykt samt främjande av hållbar långivning till fattiga länder (se 3 § förordningen med instruktion för Exportkreditnämnden).

EKN analyserar och strävar efter att minimera eventuell negativ påverkan på miljö, klimat och mänskliga rättigheter i alla transaktioner där EKN lämnar garantier. För detta ändamål ska EKN verka i linje med FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter, OECD:s riktlinjer för multinationella företag och FN:s Global Compact. EKN kommer även för råvarugarantin att följa OECD:s rekommendation om gemensamma tillvägagångs-sätt för officiellt stödda exportkrediter och miljömässig och social granskning (due diligence) ("Common Approaches"). Utöver lokal lagstiftning tillämpar EKN IFC Performance Standards och Världsbankens riktlinjer för miljö, hälsa och säkerhet (EHS) som huvudriktmärken. Ytterligare internationella standarder kan tillämpas i projekt där de är relevanta. På samma sätt som för andra garantiprodukter faller råvarugarantin under EKN:s hållbarhets-policy³ och därmed gäller samma synsätt på t.ex. utvinning av fossila bränslen.

---

³ <https://www.ekn.se/vad-vi-gor/hallbarhet/>.

EKN accepterar inte korruption i någon garanterad transaktion och har en process för att kontrollera risken för korruption i en affär.

4.4 Transaktioner som omfattas av en kreditgaranti

Förslag: Kreditgarantier ska endast få beviljas för transaktioner som inte strider mot lag eller annan författning.

Skälen för förslaget

Garantins omfattning

Det är viktigt att staten inte beviljar kreditgarantier för transaktioner som är olagliga. En bestämmelse om detta bör därför framgå av den nya förordningen.

EKN måste även förhålla sig till andra redan existerande bestämmelser om vad garantier får avse. T.ex. framgår av 6 § andra stycket förordningen om utlåning och garantier att en kreditgaranti endast får omfatta kapitalbelopp, ränta och övriga kostnader för det garanterade lånet. EKN anger vilka villkor som ska gälla, enligt 9 § samma förordning. Enligt föreslagen förordning ska EKN få utfärda en statsgaranti (kreditgaranti) till säkerhet för en kredit som har beviljats en utländsk gäldenär i samband med ett långfristigt avtal om leverans av en råvara. I samband med transaktionen träffas ett långfristigt avtal om leverans av råvara. Vilka råvaror som kan vara aktuella kommer att regleras i EKN:s regleringsbrev.

Garantins täckningsgrad

EKN anger villkoren i enlighet med 9 § förordningen om utlåning och garantier baserat på en bedömning av hela kreditrisken. EKN har för Regeringskansliet uppgett att ett rimligt villkor är att en råvarugaranti som regel inte ska överstiga 90 procent av fordran. Om låntagaren är en statlig aktör kan dock garantins täckningsgrad utökas till 100 procent.

Det uppskattas att en täckningsgrad om upp till 90 procent för privata låntagare, och i undantagsfall 100 procent för statliga

låntagare, är nödvändig ur konkurrenssynpunkt. Andra länder erbjuder finansiering till råvaruleverantören antingen som eget kapital eller lån eller åtar sig att agera borgensman för lån med en högre täckningsgrad än 80 procent. I Europa kan t.ex. Finland erbjuda upp till 100 procents täckning, medan Tyskland erbjuder upp till 90 procent för denna typ av garanti.

4.5 Kreditgarantin utgör ett komplement

Förslag: En kreditgaranti ska få beviljas som ett komplement till utbudet av garantier på den privata marknaden och inte omfatta sådana förluster som kan täckas av sedvanlig transport-, brand- eller stöldförsäkring eller annan typ av försäkring.

Skälen för förslaget: EKN försäkrar garantitagarens (ett företag eller en långgivare) risk att inte få betalt. En råvarugaranti ska dock inte användas i stället för sedvanliga försäkringar på den privata marknaden, eftersom syftet med en råvarugaranti är ett annat. Staten ska inte heller konkurrera med kommersiella aktörer i fråga om försäkringar.

4.6 Beslut

Förslag: Efter ansökan ska ärenden om råvarugarantier få prövas av Exportkreditnämnden. Om ett ärende är av större vikt eller väsentlig betydelse, ska nämnden få överlämna ärendet tillsammans med ett eget yttrande till regeringen för prövning.

Exportkreditnämnden ska få besluta i vilken valuta kreditgarantin ska lämnas.

Skälen för förslaget: EKN är en myndighet med uppdrag att främja svensk export. Det gör EKN genom att försäkra garantitagarens (ett företag eller en långgivare) risk att inte få betalt vid exportaffärer. EKN finansieras med garantitagarnas premier, som speglar risken i affären. Verksamheten ska vara finansiellt självbärande över tid. EKN har dock rätt till en obegränsad kredit i Riksgäldskontoret för

infriande av de garantier som har ställts ut av myndigheten. Riksdagen beslutar årligen om ramar för garantiernas omfattning.

Enligt förordningen med instruktion för Exportkreditnämnden ansvarar myndigheten för att, i enlighet med de föreskrifter som regeringen meddelar, utfärda statliga exportkredit- och investeringsförsäkringar (s.k. statsgarantier) enligt

- förordningen (2007:656) om exportkreditgaranti,
- förordningen (2005:746) om investeringsgaranti, och
- förordningen (2009:320) om finansiering av utvecklingslån och garantier för utvecklingsamarbete.

EKN har därmed stor erfarenhet av att hantera garantier till exporterande företag och nationella och utländska långgivare i enlighet med nationell lagstiftning, EU-lagstiftning och Sveriges internationella åtaganden avseende bl.a. statsstödd exportfinansiering.

Om ett ärende som i dag omfattas av EKN:s mandat är av större vikt eller väsentlig betydelse, får myndigheten enligt förordningen (2007:1217) med instruktion för Exportkreditnämnden med eget yttrande hänskjuta ärendet till regeringen för prövning.

Varje år beslutar regeringen om det högsta belopp som EKN får ställa ut garantier till. Uppskattningsvis kommer EKN i genomsnitt ställa ut en råvarugaranti till ett värde om 3 miljarder kronor per år.

Mot denna bakgrund är EKN den myndighet som är bäst lämpad att hantera ärenden om råvarugarantier. EKN bör ha samma möjlighet att hänskjuta ärenden om råvarugarantier till regeringen för prövning, som myndigheten har i dag gällande ärenden som omfattas av myndighetens nuvarande mandat.

Exportkreditnämnden ska få besluta i vilken valuta kreditgarantin ska lämnas i enlighet med 9 § förordningen om utlåning och garantier. Möjligheten för EKN att kunna besluta om valutan utgör är en del av EKN:s bedömning av hela kreditrisken.

4.7 Premier

Bedömning: EKN kommer att tillämpa samma prissättningsmetod som myndigheten använder för transaktioner inom ramen för OECD-arrangemanget.

Skälen för bedömningen: Avsikten är att EKN ska tillämpa samma prissättningsmetod som myndigheten använder för transaktioner inom ramen för OECD-arrangemanget (se 14 § förordningen om utlåning och garantier). Det innebär i korthet att EKN skulle tillämpa sin egen prissättningsmodell, med iakttagande av begränsningen att inte underskrida prissättningsdisciplinerna enligt OECD-arrangemanget. Skälet för detta tillvägagångssätt är tvåfaldigt. För det första finns det ur ett kreditriskperspektiv inga väsentliga skillnader mellan en vanlig medellångfristig exportkredit (MLTXCR) och en råvarugaranti. Att använda EKN:s prissättningsmodell för MLTXCR skulle därför vara i linje med de nationella lagstadgade kraven på att EKN:s verksamhet ska vara självfinansierad och att EKN:s garantier prissätts på ett sätt som säkerställer att förväntad förlust och administrativa kostnader i EKN:s verksamhet täcks. För det andra säkerställer EKN lika villkor jämfört med officiellt stöd från EU:s och OECD:s exportkreditorgan för liknande ändamål, genom att iaktta begränsningarna för prissättningsdisciplinerna i OECD-arrangemanget, som är inskrivna i EU-lagstiftningen.

4.8 Översyn

Bedömning: Råvarugarantin kommer att bli föremål för en årlig översyn för att bedöma om premienivån är adekvat i förhållande till förlustnivån över en ekonomiskt sett rimlig tidshorisont.

Skälen för bedömningen: På samma sätt som för redan existerande exportkreditgarantier bör en årlig översyn göras av EKN, i enlighet med 20 § förordningen om utlåning och garantier.

4.9 Överklagande

Förslag: Beslut enligt den nya förordningen om kreditgaranti för att säkra tillgången av råvaror får inte överklagas.

Skälen för förslaget: Att beslut om garantier inte får överklagas är en grundprincip som finns i förordningen om utlåning och garantier, som gäller för alla myndigheter under regeringen som utfärdar sådana garantier. Motsvarande överklagandeförbud finns i förordningen om exportkreditgaranti och förordningen om investeringsgaranti. Det finns inte någon särskild anledning att avvika från denna ordning när det gäller råvarugarantier.

5 Ikraftträdande

Förslag: Förslaget om en ny förordning om kreditgaranti för att säkra tillgången av råvaror ska träda i kraft den 1 september 2022.

Skälen för förslaget: Det är angeläget att EKN så snart som möjligt får möjlighet att utfärda råvarugarantier, för att företag vars verksamhet bedöms vara av ett betydande svenskt samhällsintresse eller på annat sätt till betydande gagn för den ekonomiska utvecklingen i Sverige ska få bättre möjligheter att kunna teckna långfristiga leveransavtal. Samtidigt behöver EKN en viss tid på sig för att förbereda sig på sitt nya uppdrag. Den nya förordningen föreslås mot denna bakgrund träda i kraft den 1 september 2022.

6 Konsekvenser

Om EKN ges möjlighet att utfärda en råvarugaranti utan krav på direkt export ges svenska företag samma förutsättningar som andra europeiska och internationella företag har i dag att teckna långa leveransavtal av råvaror. För att svenska företag ska klara konkurrensen från andra länders råvaruhandlare och företag blir finansiering med stöd från exportkreditinstitut allt viktigare. För enskilda företag, t.ex. i gruv- och metallindustrin och batteriindustrin, kan garantin vara av stor betydelse för att kunna upprätthålla sin produktion. En råvarugaranti kan säkra tillgången av råvaror av nationell betydelse för Sverige samt bidra till omställningen från fossila råvaror och övergången till en hållbar ekonomi. Behovet av metaller för att möjliggöra klimatomställningen lyfts bland annat i regeringens klimathandlingsplan som presenterades i december 2019. Både den europeiska gröna given, med det övergripande målet att göra Europa klimatneutralt, och EU:s industristrategi ser tillgången på metaller och mineraler som en strategisk säkerhetsfråga för att kunna uppfylla sin ambition.

EKN garanterar redan i dag exportaffärer av varor inom infrastruktur och olika typer av utrustning som används i samband med etableringar eller utveckling av gruvverksamhet. Om svenska bolag skulle kunna erbjuda finansiering och garantier både för utrustning i eller i anslutning till gruvdrift och för leverans av en råvara skulle det kunna gynna svenska leverantörer av varor (utrustning m.m.). Det skulle också ge svenska företag större möjlighet att vara med att påverka hur själva gruvverksamheten utformas. Enligt EKN läggs uppskattningsvis 80 procent av handläggningstiden på hållbarhet när myndigheten får en ansökan om exportkreditgaranti för utrustning för användning i eller i anslutning till gruvdrift. Samma hållbarhetspolicy och bedömning skulle tillämpas på en råvarugaranti.

På samma sätt som för de garantier som EKN kan erbjuda redan i dag ska råvarugarantin finansieras med garantitagarnas premier och vara finansiellt självbärande över tid.

Exempel på en typisk struktur för en råvarugaranti

